

**РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА МОДРИЧА
НАЧЕЛНИК – ОПШТИНСКА УПРАВА
ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ ПОСЛОВЕ И
КОМУНАЛНУ ПОЛИЦИЈУ**

ИНФОРМАЦИЈА

**о здравственом стању животиња на
подручју општине Модрича за 2021. годину**

Модрича, фебруар 2022. године

Здравствено стање животиња на подручју општине Модрича континуирано се прати већ 16 година у назад и презентира на увид одборницима Скупштине општине Модрича у виду информације. Циљ информисања је упознавање са здравственим статусом животиња на нашем терену. Као битно сматрамо и упознавање са ефикасношћу спровођења профилактичких мјера (мјера заштите), и дијагностичких метода. Спровођењем напријед наведеног настоји се да здравствени статус животиња буде стабилан.

Спровођење превентивних мјера – вакцинација животиња против заразних болести је од посебног значаја, јер се тиме у великој мјери смањује (спречава) појава истих. Болести од посебног значаја су: бјеснило паса, бруцелоза оваца, болест квргаве коже говеда, америчка гњилолаћа пчелињег легла и др. Спровођење дијагностичких мјера има великог значаја јер се тиме утврђује евентуално постојање неке од заразних болести и отвара се могућност благовременог предузимања прописаних мјера а са циљем спречавања ширења и сузбијања истих.

Све мјере и активности које се спроводе у области ветеринарства (као у осталом и свих другим областима) имају законску основу у Закону о ветеринарству у Републици Српској („Службени гласник Републике Српске“ број: 75/17) као и Закону о ветеринарству Босне и Херцеговине („Службени гласник Босне и Херцеговине“ број: 34/02) који је настао синхронизацијом постојећих Закона и подзаконских аката ентитета, затим Закона о инспекцијама Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број: 18/20), Закона о храни („Службени гласник Републике Српске“ број: 19/17), Закона о сточарству („Службени гласник Републике Српске“ број: 44/15), и Закона о заштити и добробити животиња („Службени гласник Републике Српске“ број: 111/08), Правилника о хигијени хране за животиње („Службени гласник Републике Српске“ број: 23/10), као и низа подзаконских аката који су примењиви, али и променењиви везано за актуелност ситуације.

Спровођење контроле програма мјера здравствене заштите животиња на подручју општине Модрича врши општински ветеринарски инспектор. Спровођење наређених профилактичких и дијагностичких мјера врши територијално надлежна ветеринарска служба АД „Ветеринарска станица“ Модрича (са подручним амбулантама у Скугрићу, Копривни и Дугом Пољу). Наведено акционарско друштво је једина организација која је овлаштена рјешењем Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде за обављање послова из области ветеринарства (превентиве-заштите и куративе-лијечења).

У току **2021. године** извршене су сљедеће прописане мјере уско везане за здравствену заштиту животиња:

1. превентивно вакцинисање
2. дијагностичка испитивања
3. сузбијање паразитских болести
4. лијечење животиња
5. вјештачко осјемењавање крава и крмача

Ради процентуалног поређења спроведених цијепљења животиња и спроведених дијагностичких испитивања, лијечења и вјештачког осјемењавања животиња приказаћемо податке за претходне три године:

<p>свињска куга -вакцинација</p> <p>У 2019.години вакцинисано је 4931 комада свиња у. што је за 6 % више у односу на предходну годину.</p> <p>У 2020. години није рађена вакцинација свиња против свињске куге, а поступајући по Наредби РС , а са циљем извоза меса у ЕУ.</p> <p>У 2021. години није рађена вакцинација свиња против свињске куге, а поступајући по Наредби РС , а са циљем извоза меса у ЕУ.</p>
<p>бјеснило паса -вакцинација</p> <p>1444 комада паса вакцинисано у 2019. години што је за 16 % мање у односу на предходну годину.</p> <p>1607 комада паса вакцинисано у 2020. години што је за 11 % више у односу на предходну годину.</p> <p>1304 комада паса вакцинисано у 2021.години што је за 19 % мање у односу на предходну годину.</p>

трихинелоза свиња

7557 узорака свињског меса је прегледано у 2019.години што је за 1 % мање у односу на предходну годину.

6998 узорака свињског меса је прегледано у 2020.години што је за 7 % мање у односу на предходну годину.

6948 узорака свињског меса је прегледано у 2021.год. што је за 0,1% мање у односу на предходну годину.

Истичем да се трихиноскопски преглед меса које се користи за личну потрошњу, на нивоу властитог домаћинства ради искључиво по одлуци власника животиње и његовом ставу према свом и здрављу својих укућана. Закон не обавезује индивидуална домаћинства да изврше трихиноскопски преглед за разлику од меса животиња-свиња које се прометује, односно користи у јавној потрошњи, када је преглед обавезан. Позитивно је то што наш терен није резервоар ове заразе, већ се болест појављује у спорадичним-појединачним случајевима. Ветеринарски инспектор је у обавези да сумњиве и позитивне узорке шаље у референтну лабораторију Ветеринарског института „Др Васо Бутозан“ како би била извршена потврда или оповргавање позитивног налаза или сумње, да би се извршила такозвана конфирмација узорка. Такође подвлачим да се сваке године благо смањује број прегледа узорака свињског меса. Разлог може бити смањење броја житеља на подручју општине Модрича, а такође и специфична епидемиолошка ситуација по питању пандемије Covid 19. Због исте је смањен број прослава и дружења или су са мањим бројем гостију, те је потрошња меса мања.

У 2021. години лијечено је :

коња

11 грла лијечено у 2019.години што је за 15 % мање у односу на предходну годину.

<p>7 грла је лијечено у 2020. години, што је за 36 % мање у односу на предходну годину.</p> <p>1 грла је лијечено у 2021. години што је за 86 % мање у односу на предходну годину.</p> <p>У току 2021. год. власници коња су веома ретко звали ветеринаре односно из евиденције лијечења је утврђено да је само један коњ лијечен и то због колика-проблем са дигестивним трактом. Генерално је број коња на подручју наше општине изузетно мали.</p> <p>Када је ријеч о магарцима повећан је број грла и то у једном домаћинству знатно „Агро Ника Фарм“ те у пар домаћинстава по једна јединка и за сада је њихов значај само у атрактивности и делимично у промету млијека магарица у кругу наведене фарме а у сврху лијечења.</p>	<p>говеда</p> <hr/> <p>Најчешће интервенције су биле због појаве маститиса-упала вимена, тешких тељења, пуерпералне парезе-одузетост по отељају, ентеритиса-пробавних сметњи...</p> <p>456 грла је лијечено у 2019.години што је за 11 % мање у односу на предходну годину.</p> <p>389 грла је лијечено у 2020.години што је за 15 % мање у односу на предходну годину.</p> <p>324 грла је лијечено у 2021.години, што је за 17 % мање у односу на предходну годину.</p> <p>свиња</p> <hr/> <p>476 грла лијечено је у 2019.години што је за 17% мање у односу на предходну годину.</p> <p>325 лијечено у 2020. години што је за 32 % мање у односу на предходну годину.</p> <p>284 лијечено је у 2021.години , што је за 13 % мање у односу на предходну годину.</p>
---	--

Тенденца пада лијечења свиња је евидентна из године у годину, а у директној је у вези са рапидним смањењем броја становништва у сеоским срединама а самим тим и броја сиња на терену.

Најчешће интервенције су биле због појаве врбанца-црвеног ветра, ММА синдрома-упала вимена, материце и престанак лучења млијека, салмонелозе, пастерелозе (бактеријске инфекције)... Наведене интервенције су уобичајене и ради се о болестима које не угрожавају здравље људи.

оваца

235 грла је лијечено у 2019.години што је за 15 % више у односу на предходну годину.

252 грла је лијечено у 2020.години што је за 7 % више у односу на предходну годину.

203 грла је лијечено у 2021.години што је за 19 % мање у односу на предходну годину.

Најчешће интервенције су биле због појаве симптома паразитарних обољења-акутна и хронична форма фасциолозе(метиљавост), тешка јагњења, ентеротоксемије-бактеријске инфекције... У овој години није потврђен ни један случај бруцелозе оваца, а ни друге заразе.

коза

38 грла је лијечено у 2019. години што је за 34% мање у односу на предходну годину.

29 грла је лијечено у 2020. години што је за 24 % мање у односу на предходну годину.

27 грла је лијечено у 2021. години што је за 7 % мање у односу на предходну годину.

мачака и паса

239 паса и мачака је лијечено у 2019.години што је за 24 % више у односу на предходну годину.

173 паса и мачака је лијечено у 2020.години што је за 28 % мање у односу на предходну годину.

168 паса и мачака је лијечено у 2021.години што је за 3 % мање у односу на предходну годину.

Најчешће интервенције су биле због изражених симптома ринотрахеитиса-упале горњег дијела респираторног тракта, ентеритиса-упале дигестивног тракта, интоксикација-тровања, паразитарних обољења, трауматских повреда...

Сви наведени симптоми и стања су уобичајени и не представљају опасност за здравље људи.

Вјештачко осјемењавање крава и крмача

краве ВО

415 грла је осемењено у 2019.години што је за 1 % мање у односу на предходну годину.

339 грла је осемењено у 2020.години што је за 18 % мање у односу на предходну годину.

312 грла је осемењено у 2021.години што је за 8 % мање у односу на предходну годину.

крмаче ВО

163 комада је осјемењено у 2019. години што је за 9 % више у односу на предходну годину.

126 комада је осемењено у 2020. години што је за 23 % мање у односу на предходну годину.

147 комада је осемењено у 2021. години што је за 17 % више у односу на предходну годину.

Кроз праксу се показало да је вјештачка оплодња крмача и крава веома добра метода којом се постижу изузетно добри резултати у проценту оплодње, долази се до добрих жељених особина потомства, а избјегавају се полно преносиве болести. Број семењења је ове године у благом порасту.

Дијагностичка испитивања

Млијечна грла и јунице

заразни маститис – упала вимена

леукоза

бруцелоза

туберкулоза

653 грла је прегледано у **2019.** години што је за 19 % мање него у предходној години.

937 грла је прегледано у **2020.** години (млечна грла и јунице), што је за 43 % више у односу на предходну годину.

833 грла је прегледано у **2021.** години што је за 11 % мање у односу на предходну годину.

Како би се прецизније сагледао број спроведених мјера по категоријама односно полу животиња напомињем да је испитано 833 крава, јуница и телади и 150 бикова што укупно износи 983 спроведених дијагностичких мјера.

Бикови

133 грла је прегледано у 2019.години што је за 35% мање у односу на предходну годину.

202 грла је прегледано у 2020.години што је за 52 % више у односу на предходну годину.

150 грла је прегледано у 2021.години што је за 26 % мање у односу на предходну годину.

Дијагностичка испитивања су вршена у Ветеринарском институту „Др Васо Бутозан“ у Бања Луци и Ветеринарском Заводу „Славен“ у Бања Луци, а сви прослијеђени узорци су били негативни (-).

Услови држања животиња диктирају између осталог и здравствено стање животиња. То подразумијева да неадекватни услови држања животиња неспровођење двократне систематске дератизације– уништавање глодара (а по потреби и више), слаба исхрана животиња за посљедицу имају оболијевање животиња што захтијева лијечење. Лијечење животиња се у домаћинству власника животиња спроводи само по позиву истог. Изузетак када власник сам примјењује лијек су ситуације гдје он добија упутство од стручног лица и сам даје средства за дехелминтизацију животиња (чишћење животиња од паразита). Напомињемо да је евентуално самоиницијативно лијечење по сопственом нахођењу веома штетно и може проузроковати контра ефекат, а посебно када се ради о узгоју млијечних грла. У том случају се у узорку млијека које се предаје у откуп за јавну потрошњу може потврдити присуство антибиотика што никако није допуштено, а веома је штетно. Те недозвољене радње доводе до нештетног уништавања великих количина млијека по откривању присуства антибиотика или средстава за смањење киселости млијека (нпр. сода бикарбона), јер су заживеле веома прецизне методе за доказивање напријед наведеног. У прилог нестручном и самоиницијативном лијечењу иде и слободна продаја лијекова за употребу у ветерини у федерацији БиХ, која је територијално веома близу Модричи.

У послење вријеме је до изражаја дошла добра сарадња између мљекара и контролних органа а односи се на правовремено обавештавање инспектора о лицима која се због неадекватних резултата узорака на одређено вријеме морају искључити из откупа.

Трошкове за спровођење обавезних профилактичких мјера као што су вакцинација оваца-јагњади против бруцелозе, вакцинација говеда против болести квржаве коже сноси Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде-ресор ветеринарство.

Вакцинација паса и дијагностичка испитивања говеда врше се о трошку власника односно држаоца животиња и наша претпоставка је да управо то доприноси настанку пропуста при држању животиња.

Значајан допринос у мјерама подршке у области сточарства даје општина Модрича на начин да фармерима-узгајивачима млијечних грла помогне тако што плаћа половину трошкова за спровођење дијагностичких мјера за свако млијечно грло. Не можемо заобићи ни издвајање знатних новчаних средстава за унапређење сточарства-подстицајне мјере за узгој бикова, јуница, крмача, оваца, пчела и пилића- бројлера.

Здравствено стање стоке на подручју општине Модрича у 2021. год. је било стабилно. Највећи број животиња је лијечен од болести које настају као посљедица дјеловања неспецифичних фактора (нагле промјене температуре, промјена хране, промјена станишта и др.). Те болести су најчешће врбанац-црвени вјетар, интоксикација-тровање, пастерелоза-бактеријска инфекција, посљедице тешког тељења и др.

Америчка гњилоћа пчелињег легла је болест која већ 11 (једанаест) година перзистира на подручју општине Модрича односно на пчелињацима у Модричи и Вукосављу (власници су из Модриче, али су пчелињаци због добрих локација и паше лоцирани на територији општине Вукосавље). Ове године је потврђена зараза на шест пчелињака, укупно 15 кошница на 6 пчелињака. Ветеринарски инспектор је предузео Законом о ветеринарству и подзаконским актима везаним за исти мјере за спречавање ширења и појављивања заразне болести-Америчка гњилоћа пчелињег легла. Најважнија мјера је спаљивање заражених кошница (са припадајућим рамовима, хранилицама, саћем, пчелињим друштвом, подницама и др), до пепела. То је најсигурнији начин да се спријечи преношење инфекта. Штету насталу спаљивањем кошница процјењује трочлана комисија именована од стране Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде. Вриједност спаљених кошница процјењивана је на 200,00 КМ по кошници. Да би штета била исплаћена неопходно је прослиједити комплетну документацију, која је по важећем Правилнику веома обимна те је за пчеларе утолико теже да је комплетирају. Из тог разлога ветеринарски инспектор је преузео на себе припрему и слање документације Министарству пољопривреде, шумарства и

водопривреде- ресор ветеринарство, како би власницима кошница била надокнађена штета.

У протеклој 2021. години у прегледаним узорцима свињског меса није утврђено присуство узрочника трихинелозе , што нама као стручним лицима представља велико задовољство , али у прилог томе иде чињеница да смо до тога дошли због континуираног двократног спровођења систематске дератизације, на подручју општине Модрича.

Не можемо заобићи чињеницу да се везано за напријед споменуто већ десет година издвајају знатна материјална средства од стране локалне самоуправе, а за потребе вршења појачане систематске дератизације на локацији Полој у Милошевцу која је представљала дистрикт заразе.

У протеклој години из оправданих разлога (пандемије) нисмо били у могућности да спроведемо до тада устаљене програме зимске школе за пољопривреднике (са широким спектром тема), неформална дружења са пољопривредним произвођачима и сл.

Као закључак истичемо да је у протеклом низу година остварена врло добра сарадња ветеринарске инспекције као контролног органа, радника у ветеринарству и држаоца животиња. У информацији о здравственом стању животиња на подручју општине Модрича за 2021. годину може се видјети да су варирања изражена у процентима знатна, а на жалост у смислу смањења , што показује да се генерално број животиња а посебно крупних грла смањује, да се број становника смањује те да преовладавају старачка домаћинства. У глобалу је услуга ветеринарске организације смањена за 30% у односу на предходну годину.

Приједлог:Проналажење начина да се млађа популација становништва која је остала на подручју општине Модрича у сеоским срединама, стимулише и помогне у заснивању запата животиња како крупних тако и ситних , јер је једино то начин да сточарско на подручју наше општине не замре.

ОБРАДИО: Ветеринарски инспектор
Мићић Споменка ДВМ

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ИНСПЕКЦИЈСКЕ
ПОСЛОВЕ И КОМУНАЛНУ ПОЛИЦИЈУ